

Kansallinen ihmiskaupparaportoija (L 660/2011)

Vähemmistövaltuutetun tehtävänä on:

8) toimia kansallisena ihmiskaupparaportojana, joka:

- a) seuraa ihmiskauppaan liittyviä ilmiöitä, kansainvälisten veloitteiden toteutumista ja kansallisen lainsäädännön toimivuutta sekä raportoi niistä;
- b) antaa ihmiskaupan vastaiseen toimintaan ja uhrin oikeuksien toteutumiseen liittyviä ehdotuksia, suosituksia, lausuntoja ja neuvoja;
- c) pitää yhteyttä kansainvälisiin järjestöihin ihmiskauppaan liittyvissä kysymyksissä.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDÄTÄI TTAARDEADDJI

- Prostituutiossa:

"dekriminalisaatio" = Parituksen dekriminalisaatio. Seksin myyminen katsotaan tavalliseksi työksi ja välittäminen tavalliseksi työnvälittämiseksi

"kieltäminen" prohibition = Myyminen on järjestyshäiriö ja sen piilottaminen

"poistaminen" abolition = Parittaminen on rikos, heikossa asemassa olevan hyväksikäyttöä ja väkivaltaa.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORITETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁI TTARDEADDJI

Ihmiskauppa, prostituutio ja seksinostokielto

Lehdistötilaisuus 3.9.2013
Ylitarkastaja, OTT Venla Roth

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORITETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁI TTARDEADDJI

1. Heikoimmassa asemassa olevien ääni ei kuulu

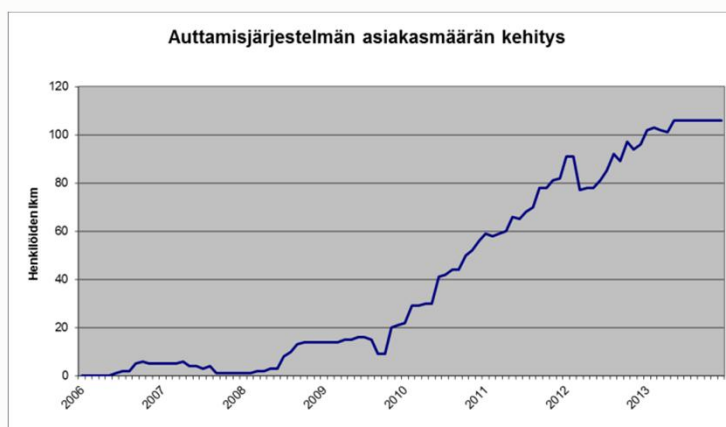
- Kansallinen ihmiskaupparaportoiija pyrkii parantamaan uhrien asemaa ja edistämään heidän oikeuksiensa toteutumista.
- Ihmiskauppa lähes samanlaista kaikkialla, määrät vaihtelevat.
- Ihmiskauppa vakava ihmisoikeusloukkaus ja rikos yksilön ihmisarvoa ja koskemattomuutta vastaan.
- Usein uhrit erittäin köyhiä, luku- ja kirjoitustaidottomia, kouluttamattomia.
- Kansainvälisten arvioiden mukaan vain alle 10 % uhreista tunnistetaan.
 - Suomessa auttamisjärjestelmään ohjautuu vuosittain n. 50 ihmiskaupan uhria.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDATAI TTARDEADDJI

Auttamisjärjestelmän asiakasmäärän kehitys

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDATAI TTARDEADDJI

2. Uhreja ei tunnisteta

- Suomessa *seksuaalisen hyväksikäytön* kohteiksi joutuneiden ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja avun piiriin ohjautuminen erityisen suuri haaste.
 - Vuoden 2012 alusta vain 5 Suomessa seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi joutunutta henkilöä.
- Valtaosa auttamisjärjestelmään ohjautuneista joko työperäisen ihmiskaupan uhreja tai turvapaikanhakijoita.
- Vrt. EU-maissa yli 2/3 tunnistetuista uhreista seksuaalisesti hyväksikäytettyjä (Eurostat 2013, ks. myös YK 2012).

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDATAI TTARDEADDJI

3. Voimassa oleva lainsäädäntö ei tue tunnistamista

- Lainsäädäntö ja käytännöt puutteelliset ("National Referral Mechanism", NRM).
- Ihmiskaupan uhrien tunnistamista ja auttamista koskeva erillislakihanke etenee vaivalloisesti.
- Harkinta-aikoja ei ole juurikaan myönnetty.
- Mahdolliset ihmiskaupan uhrit saattavat joutua maasta poistetuiksi ja/tai rangaistetuiksi; toimiin uhrien oikeuksien turvaamiseksi ei ryhdytä.
- Suomi ratifioinut EN:n ihmiskauppaleyhissopimuksen.
 - Velvoittaa tunnistamaan uhrit ja tarjoamaan apua kaikille sopijavaltion alueella oleskeleville uhreille.
 - Kieltää "perustellusta syytä" ihmiskaupan uhriksi uskotun henkilön maasta poistamisen.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDATAI TTARDEADDJI

4. Oikeudenloukkauksiin ei puututa

"Se ken leikkiin ryhtyy, se leikin kestäköön."

- Prostituutio- ja paritustoiminnassa vakavia oikeudenloukkauksia ja väkivallantekoja, joihin ei reagoida silloinkaan, kun ne tulevat viranomaisten tietoon.
- Prostituutioon ryhtyminen näyttää pitävän sisällään "suostumuksen" lähes kaikenlaiseen hyväksikäytön.
- Muutokset rikoslakiin saattavat edistää asiaa.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁI TTARDEADDJI

5. Etsivää työtä liian vähän

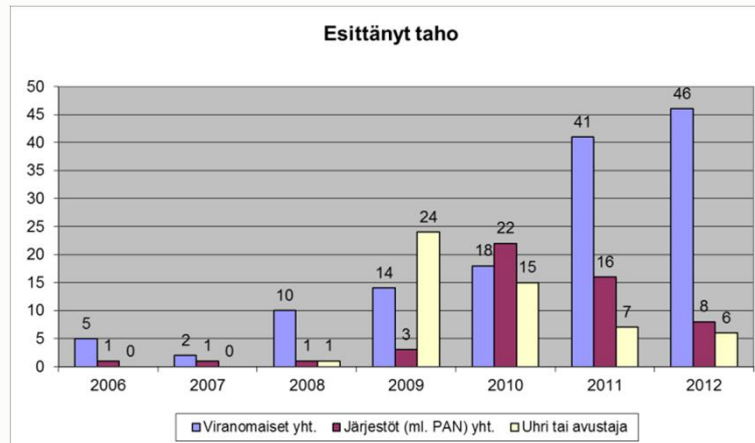
- Mahdollisia ihmiskaupan uhreja lähellä olevaa työtä tehdään liian vähän.
- Kansalaisjärjestöjä vähän, eikä niiden ammatillisen työn rahoitus ole kestäväällä pohjalla.
- Koska uhrit eivät useinkaan oma-aloitteisesti hae apua, tarvitaan myös viranomaisten proaktiivista, etsivää työtä.
- Myös poliisin tulisi panostaa enemmän paljastavaan toimintaan.
- Kansalaisjärjestöjen auttamisjärjestelmään ohjaamien uhrien määrä vähentynyt.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁI TTARDEADDJI

Auttamisjärjestelmään esittänyt taho

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDATAI TTARDEADDJI

6. Palvelut ja tarpeet eivät kohtaa

- Vain osa tunnistetuista ihmiskaupan uhreista hakeutuu auttamisjärjestelmään:
 - Monet alistuvat vakavaankin hyväksikäyttöön.
 - Usein hakeutuvat avun piiriin vasta äärimmäisessä hädässä.
 - Pelko ja häpeä estävät avun hakemisen.
 - Usein täysin riippuvaisia hyväksikäyttäjistään.
 - Jotkut eivät koe apua riittäväksi.
 - Kokevat vähättelyä, ennakkoluuloja.
 - Epäluottamus viranomaisia kohtaan.
 - Kaikki eivät myöskään pääse avun piiriin.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÄDATAI TTARDEADDJI

7. Ihmiskaupan ehkäiseminen laiminlyöty

- Ihmiskaupan vastaisen toiminnan laiminlyödyin osa-alue.
 - Toimenpiteet hajanaisia, eikä vaikutuksia ole selvitetty.
- Tarvittaisiin kokonaisvaltainen toimintaohjelma ihmiskaupan ehkäisemiseksi.
- Myös lainsäädännölliset, jopa rikosoikeudelliset, keinot voivat olla osa laajaa toimenpiteiden kokonaisuutta.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATAI TTARDEADDJI

8. Rajattu seksinostokielto ei riitä

- Korkeimman oikeuden ratkaisu
KKO:2012:66:

"Korkein oikeus toteaa, että havaittavissa oleva psyykkisen toimintakyvyn puute ja täydellinen kielitaidottomuus voivat vahvastikin viitata siihen, ettei henkilö kykene toimimaan itsenäisesti, vaan että hän toimii parituksen tai ihmiskaupan uhrina. Pelkästään verraten nuoresta iästä tai ulkomaalaistaustasta tällaista epäilyä ei voida katsoa syntyvän. Edellä esitetty selvitys A:n henkilöstä ja olemuksesta tai kielitaidosta ja taustasta eivät muiden asiassa ilmenneiden olosuhteiden perusteella erikseen tai niitä kokonaisuutena arvioiden osoita, että X on pitänyt varsin todennäköisenä, että A on ollut parituksen kohteena."

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORI TETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATAI TTARDEADDJI

9. "Seksityön normalisointi" ei ole toimiva vaihtoehto

- Lainsäädännöllä voidaan vaikuttaa ihmiskaupan esiintyvyyteen.
- Yhteiskunnan suhtautumistavalla prostituutioon on vaikutusta ihmiskaupan esiintyvyyteen.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORITETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁI TTARDEADDJI

- Maissa, joissa seksibisnekseen suhtaudutaan myönteisesti ("seksityön normalisointi"), tunnistetaan ihmiskaupan uhreja enemmän.
 - Ihmiskauppa ei ole kadonnut ns. lailliselta sektorilta.
 - Myöskään ns. laitton sektori ei ole kadonnut.
 - Muita seksibisnekseen liittyviä ongelmia paljon.
 - Muut negatiiviset sivuvaikutukset, kuten järjestäytyneen rikollisuuden kasvu, riskinä.
 - Vaikuttaa myös seksiturismin määrään.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORITETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁI TTARDEADDJI

10. Prostituutio taloudellinen ja sosiaalinen kysymys

- Hyvinvointivaltiossa pyrittävä vahvistamaan sosiaalipoliittisia keinoja prostituution vähentämiseksi ja keinoja prostituutiosta irtautumiseksi.
- Suomi jossain määrin myös ihmiskaupan ns. lähtömaa:
 - Syrjäytymisvaarassa olevat, päihderiippuvaiset ja/tai mielenterveysongelmista kärsivät nuoret erityisessä riskissä joutua ihmiskaupan uhreiksi.
- Prostituution seurauksia hoidettava.

VÄHEMMISTÖVALTUUTETTU
OMBUDSMAN FOR MINORITIES

MINORITETSOMBUDSMANNEN
VEHÁDATÁITTARDEADDJI